

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної і
 загальної адміністрації
 навчально-робочої та рекрутації
 проф. *Григорук*
 "18 лютого" 2015 р.

ЖИВОПИС

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр

напряму 6.020205

Луцьк -2015

Робоча програма навчальної дисципліни «Живопис» підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напрям 6.020205.

1 листопада 2015 р. 22 с.

Розробник: Берlach Олександр Павлович, к.арх., доц.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, д.арх., професор

Робоча програма навчальної дисципліни розглянута

і затверджена на засіданні кафедри

образотворчого мистецтва

протокол № 3 від 5 листопада 2015р.

Завідувач кафедри

доктор архітектури, професор

Лесик О.В.

Програма навчальної дисципліни схвалена

науково-методичною комісією інституту мистецтв

Протокол № 2 від 14.10. 2015р.

Голова методичної комісії

доцент

Шиманський П.Й.

Програма навчальної дисципліни

Схвалена науково-методичною радою університету

Протокол № 3 від 18.11. 2015 р.

©, Берlach О.П. 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ.

Робоча програма навчальної дисципліни « живопис» складена на основі програми навчальної дисципліни, навчального плану з урахуванням навчального навантаження студента і містить такі розділи:

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів 7	0202-мистецтво	нормативна	
	6.020205- образотворче мистецтво		
Модулів 6	Образотворче мистецтво	Рік підготовки	2
Змістових модулів 3		Семестр	9;10
ІНДР		Лекції	10 год.
Загальна кількість годин 238		Практичні	0 год.
Тижневик годин (для денної форми навчання) Аудиторних 4 самостійної роботи 3.33 індивідуальної роботи 3.34	бакалавр	Лабораторні	10 год.
		Самостійна робота	61 год.
		Індивідуальна робота	65 год.
		Форма контролю: 3 - залік 4 - екзамен	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1.Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є формування професійних знань, умінь і навичок, необхідних для втілення творчого задуму засобами живопису, вивчення методів, системи роботи та основних технік живопису.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Живопис» є:

- ознайомлення з видами і жанрами живопису;
- опанування зображення предметів у будь-якому середовищі та освітленні;
- формування уміння передавати об'єм та колір предмета;
- формування творчої особистості студента;
- розвиток образного мислення і художніх здібностей, виховання загально-естетичної культури студентів.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- закони і правила взаємодії кольорів;
- методику виконання живописної роботи в акварельній, гуашевій, олійних техніках;
- послідовність виконання робіт в натюрмортному, портретному, пейзажному жанрах;
- послідовність виконання твору у декоративному живописі.

вміти:

- методично грамотно вести роботу в техніках: лессування, алла прима, комбінування;
 - гармоніювати колірно-тональні відношення;
 - відтворювати об'ємно-пластичне та тонально-кольорове навантаження форми;
- створювати живописність відношень провідних кольорів природи на базі колірно-рефлексного взаємозв'язок

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль1 (3 семестр)

Змістовий модуль 1. Робота з природи в аудиторії.

Тема 1. Етюд жіночої моделі в національному одязі.

Модель – молода жінка, одягнена в національний український костюм. Постановка з аксесуарами, освітлення бічне.

Змістовий модуль 2. Зображення півфігури людини, методи і способи.

Тема 2. Етюд чоловічої моделі, сучасник.

Модель вище лінії горизонту. Освітлення- з використанням штучного направленої світла для підсилення образу.

Модуль 4 (4 семестр)

Змістовий модуль 3. Тематична композиція. Робота над картиною.

Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію. (Праля), (Вишивальниця), тощо. Освітлення контрастне, направлене.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ.	Лаб.	Інд.	Сам.	Контр.
			(Семін.)			роб.	роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Робота з натури в аудиторії.							
Тема 1 . Етюд жіночої моделі в національному одязі.	82	4		38	20	20	
Разом за змістовим модулем 1	82	4		38	20	20	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ.	Лаб.	Інд.	Сам.	Контр.
			(Семін.)			роб.	роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 2. Зображення півфігури людини, методи і способи.							
Тема 1. Етюд чоловічої моделі, сучасник	70			30	20	20	
Разом за змістовим модулем 2	70			30	20	20	0

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 3. Тематична композиція. Робота над картиною.							
Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію. (Праля), (Вишивальниця), тощо. Освітлення контрастне, направлене.	86	6		34	25	21	
Разом за змістовим модулем 3	86	6		34	25	21	0

4. Тематика лекційного курсу

Модуль 1 (3 семестр)

Змістовий модуль 1. Робота з натури в аудиторії.

Тема 1. Етюд жіночої моделі в національному одязі.

Портрет, як жанр живопису. Виразальні засоби вираження форми. Композиційні рішення. Повітряно-просторове вирішення натури. Колір в живописі портрету. Образотворчий ряд. - (4 год.).

Модуль 4 (4 семестр)

Змістовий модуль 3. Тематична композиція. Робота над картиною.

Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію.

Композиційні та об'ємно – просторові рішення натури. Вплив зовнішнього освітлення на кольорове рішення натури, передача динаміки. Роль композиційного центру та колірні узагальнення другорядних предметів інтер'єру в композиції портретованого. Прийоми та методи роботи над натурною постановкою. Образотворчий ряд. – (6 год.).

5. Теми лабораторних занять

Змістовий модуль 1.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Етюд жіночої моделі в національному одязі. Модель – молода жінка, одягнена в національний український костюм. Постановка з аксесуарами, освітлення бічне. Мета: скомпонувати, побудувати фігуру, створивши тематичний портрет. Матеріали: полотно 600x800, олія.	38
	разом	38

Змістовий модуль 2

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Етюд чоловічої моделі, сучасник. Модель вище лінії горизонту. Освітлення з використанням штучного направленої світла для підсилення образу. Мета: скомпонувати, побудувати фігуру, створивши тематичний портрет. Матеріали: полотно 600x800, олія.	30
	Разом	30

Змістовий модуль 3 .

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію. (Праля), (Вишивальниця), тощо. Освітлення контрастне, направлене. Мета: створити композицію, яка б виявляла індивідуально-творчий підхід виконавця. Образотворчими засобами виявити композиційний центр. Матеріали: полотно 700x900, олія.	34
	Разом	34

6. Самостійна робота

Змістовий модуль 1.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Етюд жіночої моделі в національному одязі. Опрацювання рекомендованої літератури. Натурні замальовки, етюди. Збирання матеріалу для дипломної роботи. Робота в бібліотеці, архіві, музеї.	20
	Разом	20

Змістовий модуль 2

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Етюд чоловічої моделі, сучасник. Опрацювання рекомендованої літератури. На основі затверджених ескізів і підготовчого матеріалу визначаються розміри роботи, будується композиція і розробляються світлотіньові відношення.	20
	Разом	20

Змістовий модуль 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію. (Праля), (Вишивальниця), тощо. Освітлення контрастне, направлене. Опрацювання рекомендованої літератури. Використання образотворчого ряду.	21
	Разом	21

7. Індивідуальна робота

Змістовий модуль 1.

№	Кількість
---	-----------

з/п	Тема	годин
1	Тема 1. Етюд жіночої моделі в національному одязі. Копія робіт українських художників. Матеріали ідентичні авторським.	20
	Разом	20

Змістовий модуль 2

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Етюд чоловічої моделі, сучасник. Етюди натурника з кількох точок спостереження.	20
	Разом	20

Змістовий модуль 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Зображення фігури в інтер'єрі, що виконує якусь дію. (Праля), (Вишивальниця), тощо. Підготовчі роботи для написання картини.	25
	Разом	25

8. Методи навчання

Методи навчання - це основні шляхи, способи навчальної роботи викладача та студентів, за яких отримують певні знання, вміння і навички.

1. Пояснювально-ілюстративний – відображає діяльність викладача й студента, значення якого полягає в тому, що викладач повідомляє готову інформацію різними методами, з використанням демонстрацій, а студенти сприймають, осмислюють і запам'ятовують її, за необхідності відтворюючи отримані знання;
2. Метод письмового контролю і самоконтролю – контрольні роботи, письмові заліки, програмований контроль, письмовий самоконтроль;

3. Метод лабораторно-практичного контролю і самоконтролю – контрольно-лабораторні роботи, контроль виконання практичних робіт, програмований контроль, практичний самоконтроль;

На практиці як правило викладач інтегрує методи різних груп, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Засоби діагностики успішності навчання - завдання для лабораторних занять, комплекти завдань для модульних робіт, перегляд художніх академічних студентських робіт виконаних згідно завдань для лабораторних та самостійних занять.

Комплекти завдань для модульних контрольних робіт.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Етюд фігури людини в інтер'єрі. Виявити форму і пластику в зображенні натурника. Розвинути відчуття загального тону, кольорове сприймання. Матеріали: полотно 600x800, олія.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Етюд одягненої чоловічої пів фігури в нескладному русі. Модель- чоловік в одязі, який підкреслює пластику людського тіла, акцентує обличчя і руки. Тло кольорове, насичене. Освітлення контрастне. 640x800, олія.

Мета – показати знання конструкції та анатомії людського тіла, промодельовати форму і об'єм, зберігаючи цілісність.

Матеріали: полотно 640x800, олія.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Етюди фігури людини на контрастному тлі. Освітлення штучне, направлене.

Мета – виявити форму й пластику в зображенні портрету. Передати портретну схожість.

Матеріали: картон, полотно 640 X800.

Змістовий модуль 4.

Тема 1. Етюд напівфігури людини в українському національному одязі.

Мета – виявити форму й пластику в зображенні портрету. Передати портретну схожість.

Матеріал картон, полотно 600x800, олія.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Під час оцінювання лабораторної роботи береться до уваги відповідність роботи поставленому завданню, правильність рішення задачі, точність в рішенні і оформленні, дотримання державних стандартів при оформленні роботи, творчий підхід до роботи, володіння технічними навиками згідно методичних вимог.

Змістовий модуль 1;2; семестр 3.

Таблиця 3

Поточний контроль				Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДР		МКР	МКР	100
T1	T2	T1	T2	30	30	
15	15	5	5			

Змістовий модуль 3; семестр 4.

Таблиця 4

Поточний контроль		Модульний контроль	Загальна кількість балів
Модуль 4	Модуль 5	Модуль 6	
Змістовий модуль 1	ІНДР	МКР	100
T1	T1	60	
30	10		

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожну тему лабораторних занять, оцінку за ІНДЗ, оцінку за модульні контрольні роботи або підсумкову оцінку за іспит. *Поточний* контроль загалом становить 40 балів за заліковий кредит, враховуючи 10 балів за ІНДР. 60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль чи, за вимогою студента іспит.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, практичних навиків, здатності застосувати отримані знання з вивченої дисципліни.

Поточний контроль реалізується у формі оцінки на лабораторних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, за індивідуальні та самостійні завдання.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи проводяться у письмовій формі. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь яких причин (через не допуск, хворобу, тощо) студент повинен повторно пройти модульний контроль у визначені кафедрою терміни. Завданнями письмової контрольної роботи є перевірка розуміння та засвоєння студентом теоретичного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати літературу, умінь письмово викласти вивчений матеріал. Максимальна оцінка – 60 балів при одному змістовому модулі, та 30 балів при двох змістових модулях.

Студент, який не здав поточні лабораторні роботи до здачі модульної контрольної роботи не допускається. Оцінка за контрольну модульну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів.

Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Для студента, що складає екзамен анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи.

Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, здатності творчого практичного використання накопичених знань.

Іспит здійснюється у формі практичної роботи:

Приклад завдання для практичної роботи на іспиті: Етюд фігури в інтер'єрі(тематична постановка). Скомпонувати та побудувати фігуру в інтер'єрі, створивши тематичний портрет. Матеріали: полотно 600x800, олія.

При оцінюванні враховується розуміння принципів створення композиції, вміння грамотно використовувати виразальні можливості матеріалу та вміння добирати відповідний колорит, володіння технікою та охайність у виконанні роботи. Максимальна оцінка – 60 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.

Критерії оцінювання змістових модулів.

Не задовільно (0-4 балів) – на значно низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (5-8) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущені значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (9-12) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етуду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (13-15) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого.

Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Не задовільно (0-10 балів) – на дуже низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (10-19) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущено значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (20-26) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етуду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (27-30) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого. Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Критерії оцінювання ІНДР

Не задовільно (0 балів) – на значно низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (1-2) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущені значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (3-4) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етюду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (5) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого.

Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Не задовільно (0-1 бал) – на значно низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (2-4) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущені значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (5-8) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етюду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (9-10) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого. Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Критерії оцінювання МКР

Не задовільно (0-21 балів) – на дуже низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (22-23) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущено значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (24-27) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етюду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (28-30) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого.

Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Не задовільно (0-29 балів) – на дуже низькому рівні виконана конструктивна побудова портретованого, допущені великі помилки. Не вдало знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, та кольору, повна відсутність валеру, не задовільно відтворено характерні властивості портретованого. Помилково розмірені пропорції голови і торсу натурника, недостатньо передані його пластичні властивості. Низьке володіння технічними прийомами і методами живопису, повна відсутність організації просторового середовища. Не володіння законами повітряної та лінійної перспективи. Не гармонійні тонові та кольорові градації. Не знайдена портретна схожість з оригіналом, відсутність знань з кольорознавства, не володіння засобами вираження форми в живописі та повна відсутність художнього смаку.

Задовільно (30-46) – слабка та помірно зроблена конструктивна побудова напівфігури людини, допущено значні помилки в організації просторового середовища. Задовільно знайдене розміщення зображення на площині аркушу паперу. Без смаку зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Не грамотно розподілене розміщення світла, задовільно взяті кольорові відношення та характерні властивості натурника. Не повністю передані властивості та конструктивна побудова складок одягу, його матеріальність, не досконало розмірені пропорційні відношення голови до напівфігури та окремих частин голови натурника, недостатньо вивчені анатомічні особливості форми людського тіла(торсу). Часткове володіння виражальними засобами живопису, допущено помилки у володінні технічними прийомами виконання художнього твору.

Добре (47-57) – добре виконана конструктивна побудова напівфігури людини, але допущені незначні помилки в організації просторового середовища, використанні знань пластичної анатомії, кольорознавства, технік та технологій виконання живописного твору. Добре та помірно знайдене композиційне розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм. Грамотно розподілене розміщення світла та кольорових відношень в натурній постановці, добре взяті тонові і кольорові властивості постановки. Передана матеріальність одягу, валер етуду, але допущені помилки в організації складок, добре розмірені пропорції портретованого, передані його пластичні властивості, характер портретованого. Достатнє володіння виражальними засобами та технічними прийомами живопису.

Відмінно (-58-60) – грамотно, конструктивно та досконало виконана анатомічна побудова напівфігури людини, не допущено жодної помилки в лінійній побудові голови та торсу натурника. Виразно знайдене розміщення на площині аркушу паперу. Зі смаком та вмінням зроблено конструктивно-тональний та світло-тональний об'єм, проаналізовано місце натурника в повітряно-просторовому середовищі. Досконало розподілене розміщення світла та кольорових відношень в живописному полотні, добре виконані тонові та кольорові градації в постановці. Передана матеріальність одягу, не допущені помилки в організаційній структурі складок, досконало розмірені пропорції основних частин голови та торсу портретованого, побудовані деталі обличчя та плечового пояса згідно точки спостереження і передані його пластичні властивості та характерні індивідуальні риси портретованого. Досконале володіння виражальними засобами, методами та технічними прийомами роботи над живописним твором.

Шкала оцінювання(національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (повторне складання)

Методичне забезпечення

1. Основи технологій і техніки станкового живопису. /Методичні вказівки до спецкурсу спеціальності «образотворче мистецтво» ОКР «Бакалавр».- О.П.Берлач, 2011р.-144с.
2. Технології художніх матеріалів у станковому малярстві. Методичні рекомендації для студентів напрямку 6.0202 00 «Образотворче мистецтво», ОКР «Бакалавр»./-О.П.Берлач, 2011р., 42с.
3. Малярські техніки, методи і прийоми роботи в станковому живописі. Методичні рекомендації./ О.П.Берлач, 2011р.,62с.
4. Електронні розробки в вигляді слайдів до лекційного курсу, та практичних робіт. О.П.Берлач., 2012р.

Список джерел

1. Акварель. Советы начинающим. // Под. Ред. Н.Платонова, В.Ларионов. – М., 1991., - 32 с.
2. Алексеев Ю.В. Основания и грунты для станковой живописи // Ю.В.Алексеев – Иллюстрированный справочник для художников. – М., 2010., - 76 с.
3. Алексеева В.В. Что такое искусство / В.В. Алексеева. – М., 1991., -236 с.
4. Английские художники от Хогарта до Тернера / Авт. – сост. И. Кузнецова. – Л., 1966.
5. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис. Методичні рекомендації /Є.А. Антонович, В.А.Шпільчак. – К., 1990. – 105 с.
6. Баранчук И. Живопись от А до Я. / И.Баранчук . – М., 2003., - 79 с.

7. Баталини Т. Техника живописи. Акриловые краски. Основные характеристики и применение / Т.Баталини. – М., 2004., - 54 с.
8. Беда Г.В. Живопись / Г.В.Беда - М., 1986. – 214 с.
9. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты / Г.В.Беда – М., 1981. – 207
10. Билецкий П. Украинская портретная живопись XVIII в.в. / П.Билецкий. – Л., 1981., - 113 с.
11. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв / П.О.Білецький. – К.: Радянська школа, 1973., - 84 с.
12. Винер А.В. Как пользоваться акварелью и гуашью / А.В.Винтер. – М, 1951.
13. Винер А.В. Материалы живописи / А.В.Виннер. – М., 1954.
14. Гаррисон Х. Рисунок и живопись. Материалы. Техника. Методы. / Х.Гаррисон. – М., 2010., - 252 с.
15. Горбенко А.А. Акварельная живопись для архитекторов / А.А.Горбенко. – К.: Будівельник, 1991., - 142 с.
16. Гренгберг Ю.И. Технология станковой живописи / Ю.И.Генберг. – М., 1982. – 320 с.
17. Гренгберг Ю.И. Технология, исследование и хранение произведений станковой и нестанковой живописи / Ю.И.Гренгберг. – М., 1987. – 307
18. Денбновецька В. Особливості викладання живопису на графічному факультеті. / В.Денбновецька.// Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці.- Вип. 9. – К., 2002., - С. 103-107.
19. Долгополов И. Мастера и шедевры в 3 томах / И.Долгополов. – М., 1986.
20. Елисеев М.А. Материалы, оборудование, техника живописи и графики. / М.А. Елисеев. – М.: Астрель, 2004., - 231 с.
21. Жердзицкий В.Е. Живопись / В.Е.Жердзицкий Техника и технология. – Харьков, 2006. – С. 325.
22. Жердзицкий В.Е. Смолы и лаки / В.Е. Жердзицкий // Дизайн-освіта – 2004: теорія, практика та перспективи розвитку. – Х., 2004. – С. 95.
23. Жердзицкий В.Е. Темпера / В.Е. Жердзицкий // Дизайн-освіта – 2004: теорія, практика та перспективи розвитку. – Харків, 2004. – 47 с.
24. Жердзицкий В.Е. Технология, способы и приёмы в создании произведений станковой живописи / В.Е.Жердзицкий // Вісник Харківського художньо-промислового інституту. – Харків., 2000. - № 3. – 107 с.
25. Жердзіцький В.Е. Ахроматичні і хроматичні кольори / В.Е. Жердзіцький // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтва. – Х., 2005.
26. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст. / П.М.Жолтовський. – К.: Наукова думка, 1983., - 157 с.
27. Зайцев А.С. Наука о цвете и живописи / А.С.Зайцев. – М.: Искусство, 1986 – 158 с.
28. Злобин В.И. Изобразительная деятельность – средство познания предметно-пространственной среды / В.И.Злобин. – Харьков: Основа, 1991. – 88 с.

29. Зозуля Н. Викладання живопису на першому курсі - навчально-методичні рекомендації / Н.Зозуля// Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Вип. 9. - К., 2002. - С. 96 - 103с.
30. Золотой век Нидерландской живописи / Сост. Н.Н.Никулин. - М., 1988.
31. Импрессионисты. Их современники. Живопись. Графика. Литература. Музыка. - М., 1976., - 234 с.
32. Киплик Д.И. Техника живописи / Д.И.Киплик. - М., 1998., - 327 с.
33. Лазарев В.Н. Московская школа иконописи - М., 1980.
34. Лазарев В.Н. Старые европейские мастера / В.Н.Лазарев. - М., 1974.
35. Лентовський А. Техніка олійного живопису / А.Лентовський. - К., 1959., - 181 с.
36. Ломоносова М.Т. Графика и живопись. / М.Т. Ломоносова. - Учебное пособие. - М.: Астрель, 2003.
37. Мистецтво України. Енциклопедія. Т. - 1. - К.: УЕ, 1995.
38. Митці України. Енциклопедичний довідник. - К.: Українська енциклопедія ім. М.Бажана, 1992.
39. Мурашко М.І. Спогади старого вчителя / М.І.Мурашко. - К., 1964.
40. Овсійчук В.А. Майстри українського бароко / В.А.Овсійчук. - К.: Наукова думка, 1991.
41. Пучков А.С. Методика работы над натюрмортом / А.С.Пучков, А.Б.Триселев // Учебное пособие для студентов пед. ин-тов. - М.: Правещение, 1982. - 160 с.
42. Реставрация станковой темперной живописи: Учебник / Под ред. В.В.Филатова. - М.: Изобразительное искусство, 1986. - 264 с.
43. Рожко В. Відродження української православної церкви на Волині / В.Рожко. - Луцьк, „Волинська книга”, 2007.
44. Рубан В.В. Український портретний живопис другої половини XIX - початку XX ст. / В.В.Рубан. - К., 1986.
45. Свенціцька В.І., Откович В.П. Світ очима народних митців. Українське народне малярство XIII-XX ст. / В.І.Свенціцька, В.П.Откович. - К., 1991.
46. Свид С.П. Художні техніки / С.П. Свид. - К., 1977. - 203 с.
47. Сланский Б. Техника живописи / Б.Сланский. - М.: Академия художеств СССР, 1962.
48. Сухенко В.О. Рисунок / В.О.Сухенко. - К.: „BONAMENTE”, 2004., - 176 с.
49. Тютюнник В.В. Основные сведения по технологии живописных материалов и технике живописи / В.В.Тютюнник // Школа изобразительного искусства. Вип. III. - М., 1980.
50. Унковский А.А. Живопись темперой и гуашью / А.А.Унковский // - Учебно-методическое пособие. - М.: Просвещение, 1980. - С. 3 - 27.
51. Фальк Р.Р. Беседы об искусстве. Письма. / Р.Р.Фальк // Воспоминание о художнике. - М.: Сов. художник, 1982. - 255 с.

52. Фрейнгберг Л.Е. Секреты живописи старых мастеров / Л.Е.Фрейнгберг. – М., 1989. – 173 с.
53. Харківський художній музей: Альбом / Авт. – упоряд. М.П.Работягов. – К.: Мистецтво, 1983. – 158 с.
54. Хвостенко В.В. Техника энкастики / В.В.Хвостенко. – М.: Искусство, 1956. – 33 с.
55. Хрестоматія. Рисунок. Живопись. Композиція. – М.: Просвещение, 1989.
56. Школа изобразительного искусства. – М.: Академия художеств СССР, 1962. – Вип. 5. – 142 с.

Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.